

ANUL CULTURAL ROMÂNESC 2002 ÎN SUEZIA (III)

La începutul lunii februarie 2002, domnul Răzvan Teodorescu, ministrul culturii din România, a făcut o vizită în Suedia cu ocazia inaugurării "Anului cultural românesc 2002 în Suedia". În interviul pe care l-am realizat cu d-ul Răzvan Teodorescu cu ocazia vizitei la Stockholm, îmi spunea: "Anul cultural românesc în Suedia nu-l organizăm pentru români, să ne înțelegem! Românii, sunt suedezi de origine română și-i respectăm că atare. Este pentru această lume suedeză, care, cum spuneți dvs., are niște imagini speciale despre noi."

Se aștepta, deci, ca în acest an cultural suedezilor, atât cei care influențează formarea opiniilor publice, cât și suedezului obișnuit, care în timpul liber intră într-o expoziție, merge la un concert, cumpără cărți din librării, etc., anul 2002 să li se dea șansa ca la Sala de Concerte să-i asculte pe Porumbescu sau Paul Constantinescu, la Operă să-l vadă pe Enescu, la sălile de expoziție să admire, alături de Brâncuși, Grigorescu, Paciurea, Oprescu, Tonitza, Apostu, Pallady și alți artiști plastici, de azi, în librării să-l găsească pe Eminescu și Caragiale, dar și pe Eugen Uricaru, Eugen Simion, Bujor Nedelcovici, Paul Goma, Doru Novacovici, Ioana Drăgan, etc., etc. (care nu trebuie să fie neapărat în limba suedeză). Cu alte cuvinte, în "Anul cultural românesc 2002 în Suedia", cultura română, sub toate aspectele, să invadeze Suedia! Desigur, realizarea unei astfel de acțiuni cere competență, cere o colaborare susținută între instituțiile de cultură din Suedia și România și, nu mai puțin, posibilități financiare pentru realizarea ei concretă și la scara care trebuie.

A fost acțiunea "Anul cultural românesc 2002 în Suedia" o astfel de acțiune, care a influențat viața culturală suedeză și pe suedezi într-atât, încât România să capete o altă imagine în Suedia? Sau a fost acest "An cultural românesc 2002 în Suedia" o acțiune care a trecut neobservată de suedezi și care nu a însemnat decât acțiuni culturale obișnuite, de rutină, pe care salariații ambasadei, care sunt trimiși aici pentru a propaga cultură română, trebuie s-o facă oricum? Au participat cu precădere suedezi la acțiunile care au avut loc, sau participanții au fost cu precădere "suedezi de origine română"? Sau, cum a fost? Care au fost realizările, care au fost greșelile, ce se poate învăța din reușitele și greșelile acestei acțiuni? Am luat legătura cu câțiva din cei care au fost inițiatorii acestei acțiuni și le-am pus câteva întrebări despre munca lor în realizarea acestui "An cultural România 2002 în Suedia", ca să vă dau posibilitatea dumneavoastră, cititorii CURIERULUI ROMÂNESC, să vă faceți singuri o părere.

Am început această serie de discuții cu Lars Kollberg, acel suedez care a inițiat, animat și propagat pentru această acțiune, am continuat cu Elena Borca, președinta asociației FRĂȚIA și în numărul acesta mă adresez d-ului George Cristea, ca unul din inițiatorii acestui eveniment, dar care, prin diferite activități, participă la prezentarea culturii românești în Suedia.

Silvia Constantinescu.

Am adresat domnului Gerorge Cristea următoarele întrebări:

1. Cui îi aparține ideea "Anul cultural românesc în Suedia"? Este o idee venită din Suedia, sau se înscrie într-o activitate mai largă pe care România (MAE și Fundația Culturală Română) a organizat-o și în Suedia"? 2. Cum s-a constituit colectivul care a activat în Suedia? S-a făcut vreo alegere politică? 3. Cine a făcut parte din el? 4. Cui s-au adresat acțiunile culturale desfășurate în cadrul "Anului cultural românesc în Suedia"? 5. Care a fost contribuția ambasadei în general? 6. Care a fost contribuția și cum s-a colaborat cu ambasadorul României? 7. Care a fost contribuția și cum s-a colaborat cu atașatul de presă? 8. Cum a fost angrenat în aceasta acțiune publicația "Konstidningen"? 9. Cu ce alte autorități ați colaborat? Cum a fost colaborarea și care a fost aportul acestora? 10. Care a fost colaborarea cu Fundația de la București? 11. Ce v-a determinat să vă adresați atât ambasadei cât și Fundației în legătură cu desfășurarea activităților? 12. Cum apreciați participarea suedeză la activitățile desfășurate în acest "An cultural românesc în Suedia"? 13. Cum apreciați în general impactul în masa suedeză al acestui "An cultural"? 14. Cum vedeți repetarea în viitor a unei astfel de acțiuni? 15. Ce mai aveți de adăugat?

Vă rog să-mi trimiteți și mie scrisoarea trimisă la Fundație și la ambasadă.

Am primit următorul răspuns, pe care-l redau în întregime:

"Stimată Doamnă Constantinescu,

Trimit mai jos răspunsul la întrebările adresate. Dau detalii mai multe la început; consider necesar acest lucru pentru a se înțelege totul cât mai bine. Dv puteți elimina ceea ce considerați inutil, puteți prescurta după cum credeți de cuviință și după nevoile redacționale. Nu am găsit scrisoarea mea către ambasadă, nici măcar ciorna (mutatul m-a dat peste cap, va mai trece vreme până când îmi voi găsi toate lucrurile), scriu din amintiri, ideile principale nu le-am uitat însă. Încerc să răspund în ordinea cronologică a evenimentelor, nu neapărat a întrebărilor; și după cum veți constata, poate vă dezamăgesc, nu pot răspunde la toate căci nu cunosc, pur și simplu, și nu vreau să fac speculații gratuite.

"Începutul inițiativei" - dacă pot să mă exprim astfel, a venit din Suedia; intenția de a organiza un "An

Cultural al României" în Suedia a avut, în ideea noastră, o bază exclusiv și strict culturală. Lucrurile s-au petrecut în felul următor: prin anii 1996-97 devenisem colaborator permanent la revista de artă "Konstidningen", unde publicam reportaje culturale. Redactor-șef al publicației era și este dl. Lars Kollberg. Cu timpul ne-am cunoscut mai bine și din discuțiile purtate am aflat că tatăl său a fost ambasador al Suediei în România prin anii '50 și că el însuși s-ar fi născut acolo. Nu mai fusese niciodată de atunci în țară și mă întreba o serie de lucruri despre vestigiile arheologice, despre arta veche și nouă, despre Brâncuși. L-am întrebat la rândul-mi dacă ar vrea să viziteze "locurile natale" și la răspunsul său afirmativ m-am adresat singurei instituții pe care o cunoșteam la București, care l-ar fi putut invita și a-i organiza o vizită de documentare. Argumentam că vizita ar fi benefică pentru ambele părți și alăturăm o propunere de itinerar. Consiliul Fundației a acceptat și l-am însoțit pe Lars Kollberg pe un traseu de la Mangalia în Maramureș intens (7 sau 10 zile) și bogat (vestigiile arheologice, muzee istorice etnografice, de artă veche și contemporană, biserici de lemn, convorbiri cu specialiști, etc.). Transportul, cazarea, întreținerea și asistența competentă de-a lungul întregului traseu a prof. dr. Ioan Oprea au fost asigurate de Fundație. Lars Kollberg a rămas impresionat de bogăția și varietatea patrimoniului cultural românesc și a împărtășit gândurile sale cititorilor și cunoștințelor suedeze. Era entuziasmat! După puțin timp m-a întrebat ce cred despre eventualitatea organizării unui "An Cultural al României în Suedia", pentru că el considera că ar fi benefic pentru suedezi să afle câte ceva despre acest tezaur cultural de care ei nu știu prea multe. Am fost de acord și am completat ideea cu propunerea ca la participarea din țară să contribuie și românii stabiliți aici, întrucât există printre ei destui care, pe plan artistic și științific, cât de modest ar fi el, aduc un aport la dezvoltarea vieții culturale și științifice suedeze. În acest sens am alcătuit împreună un prim "bruion" cu un program flexibil care putea fi redus sau dezvoltat în funcție de disponibilități și posibilități. Întru cât un asemenea proiect are nevoie de o bază materială și de forțe susținute de oficialitățile din ambele țări, a rămas ca Lars Kollberg să contacteze instituțiile suedeze competente, iar subsemnatul pe cele românești. Astfel, subsemnatul am contactat ambasada României din Stockholm, am prezentat propunerea și

d-lor s-au angajat să o trimită la forurile din țară, respectiv MAE. Puțin mai târziu, am făcut același lucru la București, la Fundația Culturală Română, unde aveam o carte depusă la editură. Am avut discuții cu dl. președinte Augustin Buzura și d-na vice-președintă Angela Martin, pentru a le cunoaște opinia, posibilitățile de sprijin, colaborarea. D-lor au sugerat să cuprindem în proiect pe lângă ce aveam noi și o expoziție de carte românească, despre România și literatură beletristică de autori români editate nu numai de Fundație, ci și de alte edituri. Am sugerat ca expoziția de carte să fie completată și cu autori români stabiliți în Suedia și d-lor au fost de acord. Fundația s-a angajat să sprijine proiectul și să se implice cu toate forțele. După aceea, Lars Kollberg s-a angrenat serios în acțiunea de a contacta și alți români din Suedia, iar eu, din cauza ocupațiilor mele profesionale și a destul de deselor deplasări în afara Suediei, nu am mai putut să mă ocup prea mult, dar am rămas în contact cu Lars Kollberg, rămânând să mă solicite dacă are nevoie. Astfel stând lucrurile, nu pot să răspund la o serie de chestiuni pe care mi le puneți, ca de ex. constituirea colectivului care a activat în Suedia, ajutoarele primite și folosirea lor, etc. Cu atât mai greu este de răspuns la întrebarea dacă eforturile depuse sunt compensate de efecte. Asemenea puneri în balanță sunt delicate și greu de apreciat obiectiv. Umila mea părere este însă că orice acțiune inițiată să disperseze ignoranța și să arate unora că și alții au o cultură și tradiții, cel puțin la fel de bogate și valoroase ca ale lor, contribuie la dispersarea necunoașterii, la apropiere și înțelegere. Nu mai vreau să spun "vorbe mari", nu are nici un sens, critici se pot aduce destule; mobilizarea suedezilor mi se pare că s-a făcut defectuos, schimbarea unor programe a deturnat scopul inițial, dar faptul că un număr de suedezi au cunoscut pentru prima oară câteva fragmente de cultură românească este pozitiv și efortul instituțiilor românești care se ocupă cu răspândirea culturii autohtone în străinătate trebuie continuat cu mai mult curaj și... cu mai mulți bani. Cultură fără bani nu se poate, altfel închidem prăvălia! A propos de schimbarea unor programe de la forma propusă și acceptată inițial: mă refer la expoziția de carte românească despre care am vorbit mai sus, reglată la Fundația Culturală de la București. Fundația a trimis un număr important de cărți la Ambasadă, care la rândul-i a solicitat Biblioteca Regală să accepte și să sprijine această acțiune.